

קורות חייו של יעקב מקובסקי

1921 - 2016

אני, יעקב מקובסקי, נולדתי ב-23.1.1921 בעיר ביאליסטוק בפולין, להוריי חוה (לבית סידלצקי) וגרשון (הירש) מקובסקי. הייתי הבן הצעיר, יחד עם אחי יוסף, ואחותנו הבכורה שרה.

אבי גרשון עסק בטקסטיל וחלקי חילוף לשעונים. היו לו 4 אחים ו 2 אחיות.

אמי חוה הייתה עקרת בית. היו לה 6 אחיות ו 3 אחים.

בני משפחתי וקרוביהם גרו בביאליסטוק וסביבתה. השפה המדוברת בבית הייתה פולנית ואידיש.

בילדותי למדתי ב"חדר", ואחר כך בבית ספר תרבות עברי, ובבית ספר פרטי עברי של האחים אקשטיין, ואחר כך בבית ספר תיכון מקצועי שם סיימתי מגמת נגרות. במקצוע הנגרות עבדתי בעיר הולדתי ביאליסטוק. רציתי להיות נגר כמו אחי יוסף. יחד עם יוסף עבדתי כל חיי בנגרות.

מגיל 12 השתייכתי לתנועת הנוער "השומר הצעיר" והייתי פעיל בתנועה עד פרוץ מלחמת העולם השנייה.

בגיל 18, ב-1.9.1939, בזמן ששהיתי בקיבוץ הכשרה בעיר גרודנו, החלו התקיפות של מטוסים גרמנים מעל שמי פולין. החברים שהיו איתי בקיבוץ ההכשרה התפזרו. התניידנו ברכבות משא, וכשמסילות הברזל יצאו מכלל שימוש עקב הפצצות הגרמנים, המשכנו לצעוד ברגל, עד לעיירה זלבה (Zelwa) בה נולדה אמי.

משפחתי הייתה משפחה ציונית, יהודית מסורתית, והתגוררה בביאליסטוק ברחוב נובי סויאט 25 (Nowy Swiat). כאן גם נולדתי. לאחר מכן גרנו ברחוב יורובייצקה 32, שבהמשך היה בתוך הגטו. מאוחר יותר עברה משפחתי לרחוב וורשבסקה 53. בגטו גרתי בביתה של הדודה ברחוב קופייצקה 39, בדירה בת חדר אחד בה נדחסו כל בני המשפחה. בעליית הגג של הבית אספנו את אמצעי ההגנה שלנו. מחלון עליית הגג הזו גם נגלו לעינינו מראות הזוועה - קורבנות יהודים ברחובות ביאליסטוק - החיסול הראשון של 10,000 יהודים.

נשבעתי לנקום.

במקביל להתרחשויות, והידיעות שהגיעו, התחילה התארגנות להתנגדות.

קבוצות של לוחמים פרטיזנים התארגנו, הוקמה מחתרת וחברים וחברות יצאו ליערות ביאליסטוק תוך סיכון חיים. חצינו את גדר הגטו, התמודדנו עם מכשולים בדרכים, תנאי מזג אוויר קשים, רעב, ועוד. ידענו שחייבים להילחם באויב הנאצי. הפרטיזנים שלנו כתבו דף של זהב בהיסטוריה של ההתנגדות לאויב הנאצי. היו קורבנות. איבדנו חברים רבים. הרדיפה הנאצית אחרינו התגברה ביערות, בכפרים, ובמקומות שהסתתרנו.

שמענו על חיסול נוסף בגטו אותו התחילו הגרמנים ב 16.8.1943 - חיסול הסופי של גטו ביאליסטוק.

הגטו עלה בלהבות.

המשכתי להיות פרטיזן ביער ולהילחם בנאצים. עברתי חוויות רבות, ניצלתי והצלתי פעמים רבות את חברי מזרוע הנאצים ושותפיהם.

כחודש לאחר החיסול הסופי בגטו, פגשתי ביער חברים שסיפרו לי כי אחי יוסף שלא ידעתי מה היה בגורלו נמצא גם הוא ביער יחד עם קבוצת פרטיזנים אחרת. השמחה הייתה גדולה. הלכתי לפגוש את יוסף ושמעתי איך הוא יחד עם ארבעה חברים נוספים קפצו מקרון הרכבת בדרך למחנה המוות טרבלינקה.

הרגע המאושר הגיע ב 27.7.1944, סיור של חיילים סובייטיים שעברו ביער סיפרו לנו שהגרמנים נסוגו ואנחנו משוחררים. יצאנו מהיערות, ונגלו לעינינו הזוועה הגדולה והחורבן.

"אחרי הביקור בגטו ההרוס עברנו לרחובות הריקים של ביאליסטוק, לאורך ולרוחב... נתקלנו בשלד של כיפת הענק של בית הכנסת הגדול מושלך על הקרקע, כזכר לחורבן הגדול, חורבנה של יהדות ביאליסטוק ועמנו בכלל."

אחרי המלחמה שירתי בצבא הסובייטי, בהמשך התגוררתי שנתיים בפולין, ב- 31.5.1961 הגענו אני ואשתי קלרה לישראל.

בישראל התגוררנו בשיכון בפתח תקווה ונולדו לנו שתי בנות חוה ומרים, בהמשך גרנו בבת ים, ואחר כך בחולון, ועבדתי כנגר בנגריה יחד עם אחי יוסף מקובסקי.

במהלך השנים בישראל זכיתי לקבל את אות הלוחם בנאצים, אות מלחמת יום הכיפורים, עיטור לוחמי המדינה, ועיטורים ותעודות נוספות על חלקי במאבק לתקומת ישראל.

עד יום פטירתו תרם יעקב מקובסקי והיה פעיל בארגון יוצאי ביאליסטוק, וארגון הפרטיזנים ולוחמי הגטאות.

את זיכרונותיו מתקופת המלחמה תיעד יעקב מקובסקי בספרו "זיכרונותיו של פרטיזן ולוחם מגטו ביאליסטוק" (הספר נמצא בספריית ארגון ביאליסטוק בחדר ההנצחה).

יהי זכרו ברוך.